

Paleis Soestdijk: Voorontwerp-bestemmingsplan in de gemeenteraad

Baarn heeft een belangrijk beeldbepalend nationaal historisch erfgoed binnen haar gemeentegrenzen: Paleis Soestdijk. Veel inwoners uit Baarn en Soest zijn opgegroeid met de koningin, prins en prinsessen. Voor het herstel van het paleis en het landgoed, en het behoud ervan voor de toekomst, heeft de nieuwe eigenaar plannen gemaakt. Het bestemmingsplan maakt deze plannen mogelijk. Binnenkort staat het voorontwerp-bestemmingsplan op de agenda van de gemeenteraad van Baarn.

Sinds het overlijden van prinses Juliana en prins Bernhard in 2004 is Paleis Soestdijk niet meer bewoond. Het Rijk heeft er daarna tijdelijk een publieksfunctie aan toegekend door openstelling, rondleidingen, culturele activiteiten en allerlei evenementen. Tegelijkertijd is gestart met het zoeken naar een nieuwe, toekomstbestendige functie. Het belangrijkste uitgangspunt bij deze herbestemming was het behoud van paleis, park en bos als geheel, en toegankelijkheid voor een breed publiek.

Uitgangspunten bestemmingsplan

Sinds de verkoop aan de MeyerBergman Erfgoed Groep is gewerkt aan het

voorontwerp van het bestemmingsplan. Dat is een eerste versie, een concept, van het bestemmingsplan. Hierbij is de gemeente niet over één nacht ijs gegaan. Het afweging van verschillende belangen was leidend in het hele proces. Inhoudelijke dilemma's dienden zich aan, en een duurzame oplossing voor de lange termijn is van alle kanten bekeken. Deze zoektocht hoefde onze gemeente niet alleen te ondernemen. Er was nauw overleg met andere overheden en betrokkenen.

Het bestemmingsplan moet bouw- en gebruiksmogelijkheden bieden voor herstel en duurzame exploitatie van het Landgoed Paleis Soestdijk. Het moet daarnaast voldoen aan alle wet- en regelgeving en de toets bij de Raad van State kunnen doorstaan. Verder is van belang dat het plan omwonenden en belanghebbenden bescherming biedt.

Onderzoeken

De gemeente Baarn heeft uitgebreid onderzoek laten doen naar verschillende zaken die impact hebben op het bestemmingsplan. Archeologie, bodemkwaliteit, water en natuur zijn in kaart gebracht, en de effecten van de plannen zijn beoordeeld. Veel aandacht was er voor mobiliteit: de verkeersafwikkeling en

bereikbaarheid, ontsluiting van het terrein en parkeren. Ook het milieu, geluidhinder van verkeer en geluid bij evenementen zijn grondig onderzocht. Net als de luchtkwaliteit en veiligheid. Wat zijn de knelpunten in al deze thema's? Wat zijn de toegestane normen en hoe passen de plannen van de eigenaar daarbij? De uitkomsten van al deze onderzoeken, die u alle kunt nalezen op de website, zijn meegenomen bij het opstellen van het voorontwerp-bestemmingsplan.

Natuur blijft nummer 1

Het grootste deel van het plangebied, namelijk het landschappelijk deel van het landgoed, heeft de bestemming 'natuur'. Dat houdt in dat de landschappelijke - en natuurwaarden van het gebied worden behouden en versterkt. Er is voor het landgoed een Natuurvisie ontwikkeld om op termijn de natuurwaarden in het gebied te verhogen, en het gebied beter te verbinden met omliggende natuurgebieden. Door beheer en inrichting ontstaan er op langere termijn een hogere kwaliteit bos, graslanden en natuurlijke oevers langs de vijvers.

De gronden tussen de bebouwing krijgen een natuurlijke inrichting, net als het openbare gebied met inheemse beplan-

ting. Er komen onderdoorgangen waar kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën de provinciale wegen veilig kunnen oversteken. Ook wordt de rust op belangrijke plekken geborgd. Het landgoed is rijk aan diversiteit en waardevol voor (beschermde en bijzondere) dieren en planten die er voorkomen. Het plan beschermt deze soorten, zoals de franjestaart (een vleermuis), de veldkrekkel en de ringslang. Een weiland is niet zomaar een stuk gras: het is ook een plek waar dieren voedsel kunnen vinden.

Faciliteiten

Naast de nadruk op natuurbehoud voorziet het voorontwerp-bestemmingsplan in de realisatie van voorzieningen en faciliteiten. Zoals een auditorium, vergader-, presentatie- en bijeenkomst ruimtes, horeca, een podiumfunctie, een hotel en een aantal appartementengebouwen. Voor de nieuwe eigenaar draagt dit alles eraan bij het herstel van het paleis en de natuur (financieel) mogelijk te maken. Zo blijft het landgoed bewaard voor de toekomst.

Bouwen en parkeren

Door de bestemming 'natuur' mag de eigenaar alleen bouwen binnen bepaalde bouwvlakken. Het plan gaat uit van tien vrijstaande appartementen-

gebouwen met circa tachtig appartementen in het hoge segment. Parkeren kan onder het gebouw (half verdiept). De gebouwen zullen bestaan uit vier woonlagen, en worden elk maximaal 15 meter hoog. Zo blijven ze onder de boomtoppen. Parkeren is slechts toegestaan op de aanwezige parkeerterreinen en maximaal 12 keer per jaar ook op een 'overloopparkeerterrein'. Voor de parkeerfunctie worden geen bomen gekapt.

Oude gebouwen in ere hersteld

Het voorontwerp-bestemmingsplan voorziet erin dat oude gebouwen worden gerestaureerd. Nieuwe functies zijn toegestaan, zoals educatieve en culturele voorzieningen. Ook hier mag de eigenaar alleen bouwen in vlakken die het plan daarvoor aanwijst. Een deel van het bestemmingsplan heeft een maatschappelijke functie. Daar komt de vernieuwde huisvesting van Scoutinggroep 'Merhula'.

Evenementen

Er komt ruimte voor natuureducatie door begeleide boswandelingen (met uitzondering van het broedseizoen). Ook bevat het plan een informatiepunt over flora en fauna, een speelwede voor kinderen en een zwembad als kunstobject.

Tijdelijke kunstinstallaties, een paviljoen en een nieuw amfiteater in de achtertuin maken spreiding van evenementen over verschillende locaties op het landgoed mogelijk. Er zijn maximaal 40 evenementendagen per jaar. De aanwezige natuurwaarden worden geborgd in een nog op te stellen beheerplan. Daarbij wordt rekening gehouden met aantallen bezoekers, licht en geluid van evenementen.

Input voor het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan maakt de plannen van de eigenaar van het paleis mogelijk. Met man en macht is gewerkt aan de uitwerking van de plannen in het voorontwerp-bestemmingsplan. Deskundigen zijn geraadpleegd, feiten zijn verzameld, berekeningen gemaakt. De gewenste ontwikkelingen en de randvoorwaarden die voortkomen uit beleid, provinciale regels, wetgeving en de resultaten van onderzoeken: dit alles was input voor het voorontwerp-bestemmingsplan. Daarnaast hebben Klankbordgroepen van inwoners en van maatschappelijke organisaties intensief meegepraat over de plannen. Die plannen komen nu terecht in de volgende fase: debat in en besluit door de gemeenteraad.

Hoe verder?

Op 30 juni wordt er een uitgebreide toelichting gegeven op het voorontwerp-bestemmingsplan in de gemeenteraad van Baarn. Op 1 juli komen sprekers aan het woord, en de raad debatteert erover op 8 juli. De gemeenteraad heeft op 15 juli het laatste woord over het voorontwerp-bestemmingsplan.

Het voorontwerp-bestemmingsplan en alle belangrijke stukken kunt u vinden via www.baarn.nl/gemeenteraad. Afhankelijk van het besluit van de gemeenteraad wordt het voorontwerp-bestemmingsplan

ter inzage gelegd. Dit zal na de zomervakantie zijn. Iedereen mag dan zijn of haar reactie op of mening over het voorontwerp geven. Gedurende 6 weken, van vrijdag 4 september tot en met donderdag 15 oktober 2020, kunt u uw reactie naar de gemeente sturen. Dat

kan schriftelijk en mondeling. De reacties gaan naar het college van burgemeester en wethouders. Het college adviseert de gemeenteraad over hoe in het plan om te gaan met de reacties. Na het besluit van de gemeenteraad verandert het voorontwerp-bestemmings-

plan in een ontwerp bestemmingsplan. Ook dat ligt weer 6 weken ter inzage. Belanghebbenden kunnen dan een zienswijze indienen, waarop de gemeente antwoordt. Daarna besluit de gemeenteraad over het (al dan niet gewijzigd) vaststellen van het bestemmingsplan.

Dit zijn **in het kort** de punten in het voorontwerp-bestemmingsplan:

Paleistuin:

- nieuwe entree aan de achterzijde Paleis
- nieuw auditorium
- uitbreiding Oranjerie
- kunstwerk voortuin
- amfiteater en drijvend podium

Anna Amaliaoord:

- nieuwe kassen en sloop bestaande kas
- optimalisatie parkeerterrein De Dries

Parade:

- hotelontwikkeling

Alexanderkwartier:

- woningbouw

Clubhuis scouting Merhula

Wilt u weten hoe de bestaande situatie er precies uitziet op al deze deelgebieden? Dan kunt u het bestemmingsplan inzien via www.baarn.nl/gemeenteraad. Op de bijbehorende kaartjes kunt u exact zien waar wat te vinden is, en ook hoe het eruit komt te zien volgens het voorontwerp-bestemmingsplan.

Wethouder Erwin Jansma over toekomst Paleis Soestdijk: ‘Voor innovatie moet je voortaan in Baarn zijn’

De plannen voor de toekomst van Paleis Soestdijk krijgen steeds meer vorm. De gemeenteraad discussieert en besluit in juli over het voorontwerp bestemmingsplan. Het plan is nog niet in kannen en kruiken, maar wethouder Erwin Jansma kijkt met een goed gevoel naar het proces tot nu toe. ‘Het is een unieke kans om invulling te geven aan Paleis Soestdijk.’

‘We zitten natuurlijk nog midden in het proces rondom Paleis Soestdijk, dus een terugblik erop kan ik nog niet geven’, begint Jansma. Maar de tussenstand opmaken, dat kan hij wel. ‘Het is een heel intensief project waar meerdere partijen bij betrokken zijn en dat landelijk in de belangstelling staat. We wisten in het begin al dat de belangen groot zijn, en dat er veel op ons af zou komen. Maar voor mij als bestuurder is dit een uniek project om te doen; een krent uit de pap. Dat geldt ook voor de medewerkers van de gemeente Baarn. Zoiets maak je maar eens in je leven mee. Dat je hier aan mag meewerken, is heel erg leuk. Maar daardoor ook verdraaid lastig: want je maakt het maar één keer mee.’

Alles in samenhang

Het project kent verschillende uitdagingen, zegt Jansma. ‘Het gaat om

een enorm perceel, en om kwetsbaar gebied. Het is geen maagdelijk weiland waarin we gaan beginnen. Daarnaast: om iets aan de toekomstvastheid van het paleis te doen, dus het gebouw zelf, moeten er ook andere zaken worden geregeld, zoals de woningbouw en het hotel. Het is eigenlijk een kluwen aan kleine projecten die allemaal samenhangen. Een bestemmingsplan voor een hotel maken is al een enorm ding. Nu gaat het om een veelvoud daarvan, en het moet ook allemaal op elkaar afgestemd zijn. Dat is niet perse lastig, wel ingewikkeld.’

Nieuwe toekomst

Niet iedereen is even gecharmeerd van de plannen rondom het paleis. Sommigen vinden dat het Rijk het paleis nooit had mogen verkopen. Een deel daarvan zit er, in de woorden van Jansma, ‘geharnast in’. ‘In hun beleving moet de gemeente nu het probleem oplossen van het Rijk, dat jarenlang het paleis niet goed onderhield. Dus als de MeyerBergman Erfgoed Groep plannen presenteert, moeten zij als eigenaar en de gemeente Baarn als toetsers van de plannen soms eerst door harnassen heen. Hoe mooi die plannen ook zijn. En terwijl we toch echt weten dat de tijd van de Oranjes niet meer terugkomt, en dat een

nieuwe toekomst voor Paleis Soestdijk nodig is om te voorkomen dat het verval.’

Kritische geluiden

Jansma heeft begrip voor deze kritische geluiden, en verwelkomt ze ook. ‘Er gaat iets gebeuren met het paleis, en nu heb je de kans er iets van te vinden en je stem te laten horen. Dus pak die kans!’ Dat mensen dat ook inderdaad doen, stemt de wethouder tevreden. ‘Bij de informatieavond van de raad over het ruimtelijk kader in april 2019 hadden we veel sprekers, net als bij de avond over de onderzoeken die gedaan zijn. Ook is natuurlijk actief meegedacht in de Klankbordgroepen. De leden hebben zich enorm ingezet voor het tot stand brengen van dit advies. Daar wil ik ze heel hartelijk voor bedanken. Er is enthousiasme, maar er zijn ook zorgen en er klinken kritische geluiden. In elk geval tonen mensen zich betrokken, en dat juich ik toe. Succes is niet dat iedereen ‘ja’ zegt tegen de plannen, succes is dat iedereen het gevoel heeft een bijdrage te kunnen leveren.’ Gaandeweg het traject hielden enkele Klankbordgroepleden het voor gezien; een enkeling leverde zelfs forse kritiek. ‘Dat respecteer ik’, zegt Jansma. ‘Ik hoop dat het merendeel zich herkent in het eindadvies en de toekomst van het Paleis

met vertrouwen tegemoet ziet.’

Het advies van de Klankbordgroepen verscheint op 26 juni. Dat is te laat, aldus sommige geluiden in de pers. Jansma bestrijdt dit. ‘Het advies, dat kleuring geeft aan de plannen, is bedoeld voor de gemeenteraad en gaat daar rechtstreeks naartoe. De raad betreft het bij het debat over het voorontwerp bestemmingsplan op 8 juli, dus dat is op tijd.’

Mogelijkheden

Het voorontwerp bestemmingsplan legt de basis voor een toekomstbestendig Paleis Soestdijk. ‘Op die basis kunnen we voortbouwen’, zegt Jansma. ‘Het betekent dat we straks geen verpieterend paleis meer hebben achter een gesloten hek, maar dat de inwoners van Baarn er weer trots op kunnen zijn dat we Paleis Soestdijk binnen onze gemeentegrenzen hebben.’ Jansma benoemt ook de positieve bijwerking van de plannen: de kansen voor ondernemers, volle terrassen op de Brink. ‘Een zekere spin-off voor Baarn zullen de plannen wel hebben. Verwacht geen wonderen van de gemeente, of van de MeyerBergman Erfgoed Groep, maar speel in op de mogelijkheden die zich aandienen. Als ondernemer ben je er zelf bij. Neem nou de appgroep die horecaonder-

nemers hadden tijdens Royal Park, waarin ze onderling aangaven of ze nog plek hadden. Kijk, dat werkt.’

Innovatiecentrum

De bescherming van de natuur, de woningbouw, het hotel, er is veel over te doen in de (publieke) discussie over de bestemming van het paleis. ‘Die woningen en het hotel zijn noodzakelijk om de restauratie van het paleis te kunnen bekostigen. Maar de kern van het plan Made by Holland is dat het de innovatiekracht van Nederland laat zien’, zegt Jansma. ‘Van het voorontwerp bestemmingsplan maakt alles wat achter de muren plaats gaat vinden geen deel uit. Maar zelf verheug ik mij het meest op het innovatiecentrum dat in het paleis komt,

waarin de sterke punten van Nederland zichtbaar worden. Als ontwikkelaars en wetenschappers iets nieuws willen presenteren, dan moeten ze voortaan in Baarn zijn. Ja, voor ons als gemeente is het belangrijk dat dit verhaal verteld wordt.’

Trots

Waar hij trots op is in het hele proces? Erwin Jansma vindt het lastig te benoemen. ‘Maar als ik dan toch iets moet noemen, dan is het dat gemeente Baarn het traject voor een groot gedeelte met eigen mensen heeft weten te doen. Dat vind ik waardevol. Medewerkers hebben er keihard aan gewerkt, op de meest onmogelijke momenten krijg ik mails. Dat we als gemeente zo’n groot en complex project aankunnen, dat vind ik mooi.’

Lid van de Klankbordgroep Bert Rademaker

Bert Rademaker werkt bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de totstandkoming van de Omgevingswet. Daarnaast is hij rechter-plaatsvervanger bij de rechtbank Midden-Nederland. Hij is opgegroeid in Soest, vlak bij het paleis en woont daar nog steeds. ‘Het paleis is van grote cultuur-historische betekenis voor Nederland. Het is belangrijk dat er passende functies voor het landgoed worden gevonden, anders raakt het snel in verval.’

‘De nieuwe Omgevingswet stimuleert op allerlei manieren dat omwonenden in een vroegtijdig stadium bij planvorming worden betrokken. De keuze om tijdens het proces van planvorming te werken met Klankbordgroepen vond ik een goede; ze konden een constructieve rol vervullen in het mee- en tegendenken. De Klankbordgroepen waren breed samengesteld. Logisch dat standpunten soms ver uiteenliepen. Daar is niks mis mee. Het onderstreept alleen maar het doel van

participatie om relevante belangen en ideeën in een vroegtijdig stadium in kaart te brengen en te benutten voor het maken van goede afwegingen en een betere besluitvorming. Ik heb daaraan graag een bijdrage geleverd. Op zichzelf vind ik het jammer dat politiek draagvlak ontbrak om het paleis in handen van het Rijk te houden. Dat wil niet zeggen dat een particuliere eigenaar geen goed rentmeester kan zijn van dit culturele-erfgoed. De plannen van de MeyerBergman

Erfgoed Groep zijn ambitieus, het restauratieplan is goed onderbouwd. Cruciaal vind ik dat de provincie uiteindelijk verantwoordelijkheid neemt voor een passende herinrichting van de Amsterdamse Straatweg. De ‘vierbaans snelweg’ maakt de plek voor het paleis tot een onvriendelijke no-go-area. Wat ik mee zou willen geven aan inwoners van Baarn is: Wees trots dat u in zo’n schitterende omgeving woont. Geniet daarvan en jakker daar niet met hoge snelheden aan voorbij.’

Lid van de Klankbordgroep

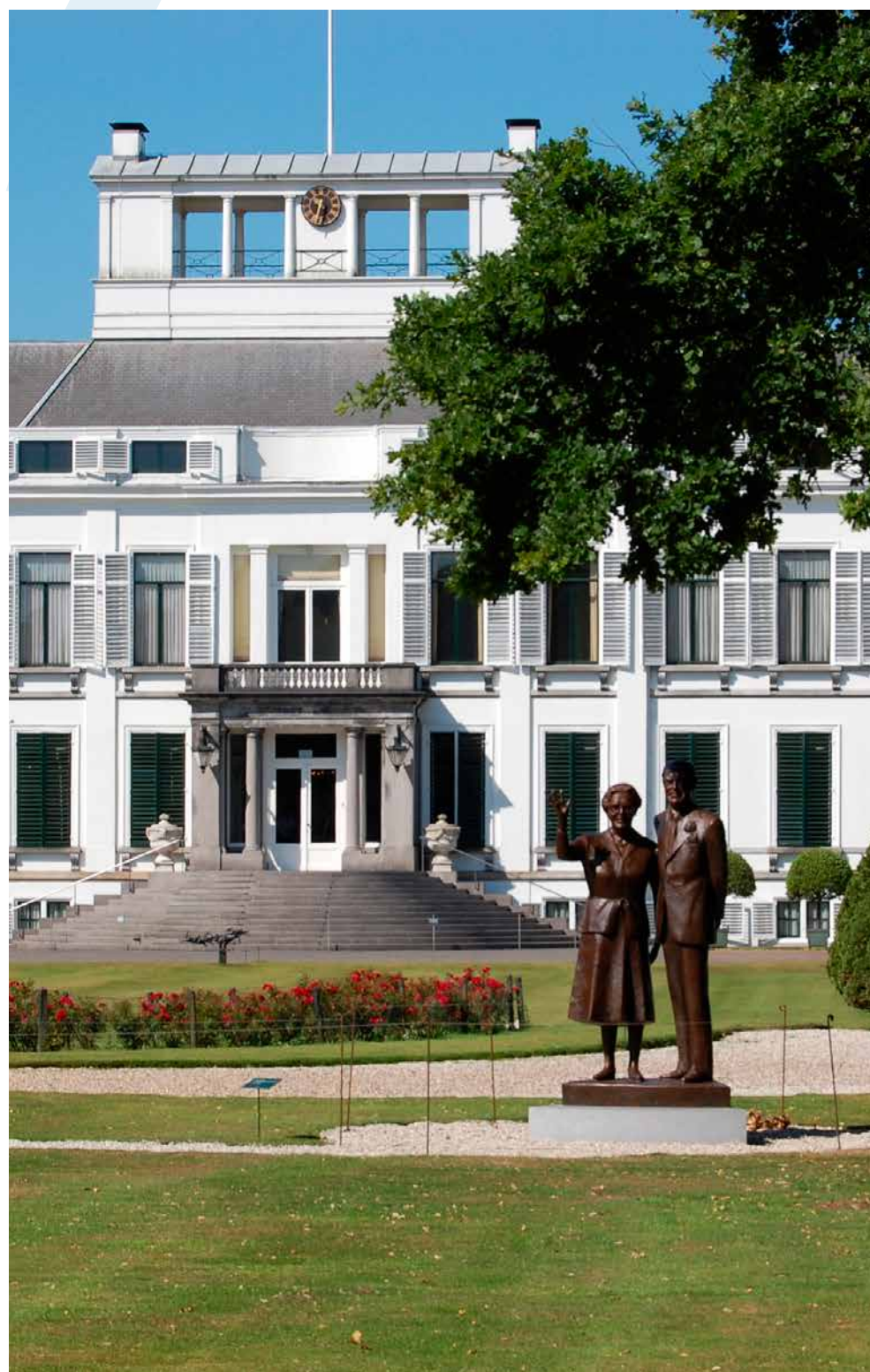
Miranda Engelshoven

Miranda Engelshoven is geboren en getogen in Baarn. Zij is antropoloog en venoot van psychologisch adviesbureau Mythos consultancy. Als lid van het landelijk bestuur van IVN (instituut voor natuureducatie) had zij zich aangemeld voor de Klankbordgroep. 'Ik wil graag constructief meedenken over de (natuur) ontwikkelingen rond het paleis.'

'Ik heb het meedenken in de Klankbordgroep ervaren als een nuttig en goed begeleid proces, waarin alle mogelijke meningen en standpunten uitgebreid aan bod zijn gekomen. Geleidelijk aan werd op basis van alle input ingezoomd op een aantal thema's die we zorgvuldig hebben uitgewerkt. Volgens mij zijn we

er goed in geslaagd om de essentie boven tafel te krijgen en over te brengen in ons advies.

We staan nu nog maar aan het begin van een spannend en complex project. Ik ben vooral nieuwsgierig hoe de plannen zich verder ontwikkelen. Om van Landgoed Paleis Soestdijk een succes te maken, is het van groot belang dat alle betrokken partijen (de MeyerBergman Erfgoed Groep, omwonenden, lokale ondernemers, maatschappelijke organisaties, gemeente en provincie) blijven werken aan goede communicatie en onderling vertrouwen. Ik ben ervan overtuigd dat er interessante kansen liggen voor Baarn én voor de natuur in de omgeving.'

Agenda

26 juni

Eindadvies Klankbordgroepen

30 juni, 20.00 uur

Informatiesessie met de gemeenteraad (presentatie aan de raad)

1 juli, 20.00 uur

Informatiesessie met de gemeenteraad (inspreken in de raad)

8 juli, 20.00 uur

Debat in de gemeenteraad over het voorontwerp-bestemmingsplan

15 juli, 20.00 uur

Besluitvorming in de gemeenteraad

4 september t/m 15 oktober

Ter inzageperiode voorontwerp-bestemmingsplan

Raadsvergaderingen

De raadsvergaderingen vinden plaats in Groot Kievitsdal. Wegens de coronamaatregelen kunt u daarbij helaas niet persoonlijk aanwezig zijn. De vergaderingen zijn wel live te volgen via de gemeentelijke website www.baarn.nl/gemeenteraad en op televisie en internet via de lokale omroep RTV Baarn.

Inspreken bij raadsvergaderingen over Paleis Soestdijk

Wilt u inspreken bij de raadsvergadering van 1 juli? Meld u zich dan tot 24 uur van tevoren bij de griffier. Dat kan door een e-mail te sturen naar: n.both@baarn.nl of te bellen met 035-5481717. Bij de andere vergaderingen van de gemeenteraad is geen gelegenheid om in te spreken.

Meer informatie

Agenda en stukken van de extra raadsvergaderingen over het voorontwerp-bestemmingsplan Paleis Soestdijk staan op de website www.baarn.nl/gemeenteraad.

Bij vragen over de vergaderingen kunt u contact opnemen met de griffier. Inwoners en belanghebbenden kunnen ook contact opnemen met de diverse raadsfracties. De contactgegevens staan op de website.

Ter inzageperiode voorontwerp-bestemmingsplan

Over het ter inzageleggen van het voorontwerp-bestemmingsplan volgt kort voor 4 september nadere informatie via het Gemeentenieuws, bijvoorbeeld over hoe u kunt reageren. De stukken zijn dan te zien via www.ruimtelijkeplannen.nl.

